

## **Vyučovací předmět: Hudební výchova**

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

### **Charakteristika vyučovacího předmětu**

Předmět se vyučuje ve všech ročnících prvního i druhého stupně s časovou dotací 1 vyuč. hodina týdně.

Hudební výchova dává žákům příležitost setkávat se s hudbou prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností. Tyto činnosti vedou k rozvoji hudebnosti žáka, jeho hudebních schopností, jež se projevují individuálními hudebními dovednostmi- sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Hudební výchova směřuje také k porozumění hudebně vyjadřovacím prostředkům a společenským funkcím hudby jednotlivých uměleckých epoch, k orientaci v základním slohovém a stylovém rozvrstvení. Dává žákům vhled do hudební kultury české i jiných národů.

Hudba je osvojována při vyučování, návštěvou výchovných koncertů, na besedách o hudbě i samostatně v mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Na 1. stupni se využívá didaktických her, které rozvíjí kladný vztah k hudbě a tento předmět má úzké vazby s ostatními předměty, které se vyučují v 1. – 5. ročníku.

### **Výchovně vzdělávací strategie**

Kompetence k učení:

- zařazuje slyšenou hudbu do stylových období
- orientuje se v notovém (grafickém) záznamu melodie písně a skladby
- reprodukuje zapsanou melodii, pamětně uchovává a reprodukuje pohyb při pohybových hrách a tanci

Kompetence k řešení problémů:

- se orientuje v hudebním prostoru a analyzuje hudební skladbu
- vytváří a volí jednoduché doprovody
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Kompetence komunikativní:

- slovně charakterizuje hudební dílo, vytváří vlastní soudy a preference při hudebních besedách
- naslouchá názorům ostatních, vhodně na ně reaguje, zapojuje se do diskuse – učí se hovořit o hudbě a o svých zážitcích z ní - obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- uplatňuje získané pěvecké návyky při mluvním projevu

Kompetence sociální a personální:

- se podílí na vytváření příjemné atmosféry při práci v týmu, chápe potřebu efektivně spolupracovat při plnění daného úkolu
- dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého

Kompetence občanské:

- chápe funkci hudebních stylů a žánrů vzhledem k životu jedince i společnosti
- seznamuje se se schopností umění minulosti i dneška emocionálně působit a vytvářet mosty mezi lidmi

Kompetence pracovní:

- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti z hlediska ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v hudební výchově v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost

**Ročník: I.**

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
<p>Užívá správné pěvecké návyky podle individuálních dispozic.</p> <p>Rozlišuje a určuje tóny podle délky, rozdíl mezi zpěvem a řečí, rozlišuje zvuk a tón.</p> <p>Využívá orffovy nástroje rytmické a melodické k jednoduchému doprovodu písní ve 2/4 a 3/4 taktu.</p> <p>Je schopen rozlišit a vnímat tyto pojmy v písních.</p> <p>Snaží se využít k doprovodu i ruce a nohy, vnímat hudbu a pohybovat se podle rytmu. Vyj. pocit z hudby pohybem.</p> <p>Rozlišuje hlasy při poslechu hudby, u instrumentální hudby rozlišuje hru na zobcovou flétnu, klavír, housle, kytaru.</p> <p>Poslouchá státní hymnu, pozná podle poslechu pochod a ukolébavku.</p> <p>Aktivně se zapojuje do skupinových hudebních aktivit, účastní se hud. pohybových her.</p> <p>Osvojí si alespoň 10 písní za rok, je schopen jednoduché hudební improvizace.</p> <p>Vnímá hudbu a je schopen slovně vyjádřit své pocity, kontrasty a určit hudební nástroje, seznámí se min. se 4 poslech. skladbami.</p> <p>Rozvíjí tyto schopnosti formou hry.</p> <p>Snaží se rozvíjet své komunikační schopnosti.</p>	<p>Dýchání, výslovnost, hlavový tón, sjednocování hlasového rozsahu (c<sup>1</sup> - a<sup>1</sup>) Zvuk- tón, řeč- zpěv, tón dlouhý- tón krátký</p> <p>Doprovod písní na orffovy nástroje</p> <p>Pojmy hluboko- vysoko, silně- slabě, pomalu- rychle, vesele- smutně Hra „na tělo“ ve 2/4 a 3/4 taktu, pohyb podle hudby na místě</p> <p>Hlas mužský, ženský a dětský, vokální a instrumentální hudba Hud. nástroje – zobcová flétna, kytara, klavír, housle</p> <p>Státní hymna, pochod, ukolébavka</p> <p>Vokální a instrumentální hry s rytmickou a melodickou ozvěnou, rytmizace, melodizace krátkého textu Lidové a umělé písně</p> <p>Poslechové skladby</p> <p><b>Rozvoj schopností poznávání- hry pro rozvoj smyslového vnímání a pozornosti.</b></p> <p><b>Komunikace</b></p>	<p>Tělesná výchova</p> <p>Český jazyk</p>	<p>Výběr písní v daném hlasovém rozsahu závisí na vyučujícím</p> <p><b>PT</b></p> <p><b>PT</b> dramatizace děje</p>

**Ročník: 2.**

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
<p>Užívá správné pěvecké návyky podle individuálních dispozic, nacvičuje volný nástup 1. a 5. stupně pomocnými písněmi.</p> <p>Sleduje obrys melodie v notovém zápisu, snaží se o doprovod na jednoduché hudební nástroje, vytleskává rytmus.</p> <p>Nacvičuje poskočný krok, držení rukou při tanečním pohybu, pohybově vyjadřuje tempo, dynamiku, stoupání a klesání melodie, poslouchá taneční hudbu.</p> <p>Seznamuje se s notami a pomlkami, vyhledává je v notovém zápisu, snaží se je zapsat, vytleskává, rozpozná 2/4 a 3/4 takt.</p> <p>Poznává a seznamuje se s dalšími hudebními nástroji, rozpoznává je při poslechu instrumentální hudby.</p> <p>Je schopen rozlišit a vnímat tyto pojmy v písních.</p> <p>Seznamuje se s osobnostmi a jejich díly.</p> <p>Aktivně se zapojuje, snaží se uplatnit své hudební schopnosti.</p> <p>Osvojí si alespoň 10 písní za rok, je schopen jednoduché hudební improvizace.</p>	<p>Hlavový tón, měkké nasazení, výslovnost samohlásek na konci slov, vyrov. vokálů, sjedn. hlasového rozsahu (c<sup>1</sup>- h<sup>1</sup>), volný nástup 1. – 5. stupně</p> <p>Melodie- stoupavá a klesavá, melodie a doprovod Hra rytmických doprovodů, rytmický kánon</p> <p>Hudba k tanci</p> <p>Takt 2/4 a 3/4 Nota čtvrt'ová, osminová a půlová Pomlka čtvrt'ová a osminová</p> <p>Hudební nástroje- klarinet, trubka, pozoun, kontrabas, buben, baskytara</p> <p>Hudební pojmy- zesilování- zeslabování, zrychlování- zpomalování</p> <p>Hudební skladatelé - B. Smetana, Ilja Hurník</p> <p>Hudebně pohybové hry</p> <p>Lidové a umělé písně</p>	<p>Tělesná výchova</p> <p>Český jazyk</p>	<p>Pracovní listy, hry</p> <p>Výběr písní v daném hlasovém rozsahu závisí na vyučujícím</p>

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Vnímá hudbu a je schopen slovně vyjádřit své pocity, kontrasty a určit hudební nástroje, seznámí se alespoň se 4 poslechovými skladbami.	Poslechové skladby		Výběr závisí na vyučujícím	
Rozvíjí tyto schopnosti formou hry.	<b>Rozvoj schopností poznávání- hry pro rozvoj smyslového vnímání a pozornosti.</b>		<b>PT</b>	
Snaží se rozvíjet své komunikační schopnosti.	<b>Komunikace</b>		<b>PT-</b> Dramatizace děje	

### Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Užívá správné pěvecké návyky podle individuálních dispozic, nacvičuje volný nástup 3. stupně pomocnou písní.	Dýchání, pěvecké dělení slov, sjednocování hlasového rozsahu ( c <sup>1</sup> - c <sup>2</sup> ), volný nástup 3. stupně v dur, počátky jednoduchého dvojhlasu, jednoduchý kánon			
Sleduje obrys melodie v notovém zápisu, vnímá vlastnosti melodie.	Melodie - postupující v krocích a skocích, lomená melodie			
Seznamuje se s hudebními pojmy a snaží se je rozpoznat v hudebním projevu.	Motiv, předvětí a závětí			
Poslouchá a vnímá hudbu.	Hudba k slavnostním příležitostem			
Snaží se používat souzvuku dvou tónů, využívá hodnoty not, snaží se o doprovod při zpěvu.	Hra doprovodů – na jednoduché hudební nástroje (např. orff. nástroje, zobcová flétna)		Je nutné přihlídnout k hudeb. dispozicím žáka i celé třídy	
Seznamuje se s orchestrem, jeho sestavou a činností, vnímá hudbu.	Hudební pojmy- orchestr-sólo, rozvážně- živě			

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
<p>Učí se zapisovat dané noty do notové osnovy, ví, co je takt a taktová čára, pozná notu celou a půlovou, vytyleskává.</p> <p>Nacvičuje podle svých dispozic dvoudobou chůzi, přísunný krok, snaží se naučit menuet.</p> <p>Pohybuje se na místě podle hudby, ve 3/4 taktu se snaží pohybovat vpřed a vzad, poslouchá rockovou hudbu, hledá rozdíly mezi rockovou hudbou a slavnostní hudbou.</p> <p>Poznává a seznamuje se s dalšími hudebními nástroji, rozpoznává je při poslechu instrumentální hudby, je schopen rozpoznat nástroje, se kterými se již seznámil v 1. a 2. ročníku.</p> <p>Pokouší se melodizovat text v rozsahu sexty, využívá své hudební a individuální pohybové schopnosti.</p> <p>Osvojí si alespoň 10 písní za rok, je schopen hudební improvizace.</p> <p>Seznamuje se s osobnostmi a jejich díly, poslouchá díla, zpívá písně Z. Svěráka</p> <p>Vnímá hudbu a je schopen slovně vyjádřit své pocity, kontrasty a určit hudební nástroje, seznámí se alespoň se 4 poslechovými skladbami.</p> <p>Rozvíjí tyto schopnosti formou hry.</p>	<p>Noty c<sup>1</sup>, d<sup>1</sup>, e<sup>1</sup>, f<sup>1</sup>, g<sup>1</sup>, a<sup>1</sup> Notová osnova, taktová čára Nota celá, půlová pomlka, 4/4 takt</p> <p>Tanec a taneční hudba- menuet, taneční pohyb, rock, polonéza</p> <p>Hudební nástroje- violoncello, akordeon, housle, lesní roh, činely, tuba</p> <p>Hudebně pohybové, vokální a instrumentální hry</p> <p>Lidové a umělé písně</p> <p>Hudební skladatelé- Antonín Dvořák, Zdeněk Svěrák</p> <p>Poslechové skladby</p> <p><b>Rozvoj schopností poznávání- hry pro rozvoj smyslového vnímání a pozornosti</b></p>	<p>Tělesná výchova</p> <p>Tělesná výchova</p>	<p>Výběr písní v daném hlasovém rozsahu závisí na vyučujícím</p> <p>Výběr závisí na vyučujícím</p> <p><b>PT</b></p>	

**Ročník: 4.**

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
Užívá správné pěvecké dovednosti dle vlastních dispozic, volný nástup 8. stupně pomocnou písní.	Prodlužování výdechu, vázání tónů, sjednocování hlasového rozsahu (c <sup>1</sup> -d <sup>2</sup> ), 8. stupeň, průprava dvojhlasu		
Využívá jednoduché hudební nástroje pro doprovod, orientuje se na klaviatuře.	Hra lidových písní na orffovské nástr. (melod.), jednoduché doprovody písní na melodické hudební nástroje		
Sleduje vztah předvětí a závětí.	Předvětí a závětí		
Vnímá pojmy, rozpoznává je v hudbě, orientuje se v jednoduchém zápisu skladby.	Hudeb. pojmy - repetice, legato - staccato, gradace Tónika, houslový klíč		
Zapisuje noty do notové osnovy, vytleskává, snaží se přehrát stupnici C dur na klavír.	Noty - osminové, noty h <sup>1</sup> , c <sup>2</sup> , d <sup>2</sup> , stupnice dur Předznamenání – křížek, béčko		
Poslouchá skladby, vnímá rozdíly, snaží se naučit dvou a třídobý krok	Polka, valčík	Tělesná výchova	
Vnímá melodickou linku písně.	Malá písňová forma		
Učí se taktovat na danou dobu.	Taktování na dvě a tři doby		
Poznává hudební nástroje a je schopen je rozpoznat i ve skladbě, rozpoznává již známé nástroje.	Hudební nástroje – pikola, fagot, hoboje, saxofon, varhany		
Poslouchá, vnímá, charakterizuje, zná názvy některých sborů, zpívá státní hymnu (dle svých dispozic).	Sbor (dětský, mužský, ženský, smíšený) Zpěv státní hymny		
Seznamuje se s osobnostmi a jejich díly, poslouchá skladby autorů.	Hudební skladatelé L. Janáček, J.S. Bach	Matemat.	
Vnímá hudbu, vyjadřuje své pocity z hudby, hledá rozdíly mezi skladbami.	Poslechové skladby		Výběr závisí na vyučujícím

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Osvojí si alespoň 10 písní za rok, ( durrových i mollových), je schopen hudební improvizace .	Lidové a umělé písně		Výběr písní v daném hlasovém rozsahu závisí na vyučujícím	
Využívá rozsahu oktávy s využitím durrového i mollového kvintakordu.	Hudební hry			
Rozvíjí tyto schopnosti formou hry.	<b>Rozvoj schopností poznávání - hry pro rozvoj smyslového vnímání a pozornosti</b>		<b>PT</b>	
Snaží se rozvíjet své komunikační schopnosti.	<b>Komunikace</b>		<b>PT-</b> Dramatizace děje	

### Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Upevňuje a opakuje.	Upevňování vokálních dovedností získaných v nižších ročnících			
Užívá správné pěvecké dovednosti dle vlastních dispozic, nacvičuje dvojhlas.	Střídavý dech, sjednocování hlasového rozsahu (h- d <sup>2</sup> ), 4. a 7. písňový stupeň, lidový dvojhlas			
Samostatně zaspívá, zná celý text.	Zpěv státní hymny			
Orientuje se v zápisu stupnice, poznává skladby v moll stupnicích, vnímá dominantu a snaží se ji najít na klaviatuře.	Stupnice moll (aiolská) Dominanta			
Orientuje se v zápisu skladby a vyhledává noty v notovém zápisu, je schopen zapsat noty do notové stupnice, snaží se rozpoznat tón celý a půltón.	Skupiny not ( po šestnáctinové), noty h, e <sup>2</sup> Půltón a celý tón			
Aktivně se zapojuje do hudebních kolektivních aktivit, využívá svých schopností.	Hra jednoduchých lidových písní na melodické i rytmické orff. nástroje, improvizuje předvětí a závětí			

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Vnímá význam pojmů při poslechu hudby.	Hudební pojmy - variace, synkopa, koruna			
Reaguje pohybem, vyjadřuje své emocionální zážitky z hudby, vnímá význam hudby a hudebních žánrů.	Tanec a pohybové vyjádření ( populární hudba, lidové tance, mazurka, společenské tance, jazz)	Tělesná výchova		
Vnímá význam a složení orchestru, pozná dirigenta, sbormistra a kapelníka.	Symfonický orchestr, dirigent, sbormistr, kapelník			
Poslouchá a vnímá rozdíly, vyjadřuje své pocity z hudby	Hudba chrámová, zámecká, rocková, lidová, trampská Opera a opereta			
Poznává a poslouchá hudební nástroje, je schopen hudební nástroje zařadit do skupin.	Hudební nástroje- varhany, spinet, harfa, rozdělení hud. nástrojů			
Seznamuje se s osobnostmi a jejich díly, vnímá jejich význam v hudbě.	Hudební skladatelé- W.A. Mozart, L. Janáček, J.S.Bach, V. Novák			
Vnímá hudbu, vyjadřuje své pocity z hudby, hledá rozdíly mezi skladbami (8).	Poslechové skladby		Výběr závisí na vyučujícím	
Osvojí si alespoň 10 písní za rok, ( durrových i mollových), je schopen hudební improvizace.	Lidové a umělé písně		Výběr písní v daném hlasovém rozsahu závisí na vyučujícím	
Rozvíjí tyto schopnosti formou hry.	<b>Rozvoj schopností poznávání - hry pro rozvoj smyslového vnímání a pozornosti</b>		<b>PT</b>	
Snaží se rozvíjet své komunikační schopnosti.	<b>Komunikace</b>		<b>PT-</b> Dramatizace děje	



**Ročník: 6. - 7.**

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně.	Pěvecký a mluvní projev – opakování: - nasazení tónu, dýchání, frázování – rozšiřování hlasového rozsahu ( h – e2), hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost – způsoby nápravy( dýchací a intonační cvičení)- mutace Jednohlasý zpěv – pokus o nácvik dvojhlasu	Fyzika – akustika Český jazyk	
Snaží se přijmout hodnocení spolužáků.	<b>Demokratické rozhodování v kolektivu</b>	<i>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i>	<b>PT</b>
Improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	Intonace a vokální improvizace v dur a mol		
Snaží se výtvarně ztvárnit pocity vyvolané hudbou.	<b>Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání - Malování pod vlivem hudby, rozvoj zrakového a sluchového vnímání</b>		<b>PT</b>
Orientuje se v grafickém záznamu melodie, reprodukuje zapsanou melodii	Durové stupnice, odvození. Durové stupnice s béčky.		
Rytmizuje a melodizuje jednoduché texty.	Rytmizace, takty 2/4, 3/4 4/4,		
Obměňuje a tvoří jednoduché doprovody s využitím nástrojů Orffova instrumentáře.			
Pracuje nejméně se 4 hudebně pohybovými hrami	Pantomima, improvizace. Základní taneční kroky. Pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby.	Tělesná výchova Kom. činnosti	
Používá pantomimu, improvizuje	<b>Dramatizace děje</b>	Dějepis	<b>PT</b>
Orientuje se dle svých schopností v hudebním prostoru. Zařazuje slyšenou hudbu (dle období nebo autora)	Hudba vokální – instrumentální Hudební formy Hudební styly a žánry		

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
<p>Učí se přijímat hudební styly různých etnik, získává informace o jejich kultuře</p> <p>Vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů – orientuje se v řazení prvků</p>	<p><b>Kulturní diference</b> <b>Hudební ukázky etnik</b></p> <p>Stručné informace ze života skladatelů poslouchané hudby</p>		<b>PT</b>	

**Ročník: 8. - 9.**

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
<p>Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně.</p> <p>Rytmizuje a melodizuje jednoduché texty.</p> <p>Improvizuje v rámci jednodušších hudebních forem.</p> <p>Orientuje se v grafickém záznamu melodie, reprodukuje zapsanou melodii.</p> <p>Obměňuje a tvoří jednoduché doprovody s využitím nástrojů Orffova instrumentáře.</p>	<p>Pěvecký a mluvní projev -opakování: - dýchání, frázování – hlasová hygiena v době mutace</p> <p><b>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</b> <b>Demokratické rozhodování v kolektivu</b></p> <p>Upevňování již osvojených pěveckých dovedností Zpěv jednotlivce, dvojhlas Zpěv písní lidových ( i jiných národů) Lidová hudba</p> <p>Intonace a vokální improvizace v dur a mol</p> <p><b>Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností</b> <b>Poznávání - Malování pod vlivem hudby</b></p> <p>Durové stupnice, odvození. Durové stupnice s béčky.</p> <p>Rytmizace, takty 2/4, 3/4 4/4,</p>	<p>Fyzika – akustika Český jazyk</p>	<p><b>PT</b></p> <p><b>PT</b></p>	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Pracuje nejméně se 4 hudebně pohybovými hrami.	Pantomima, improvizace. Základní taneční kroky. Pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby.	Tělesná výchova		
Orientuje se dle svých schopností v hudebním prostoru. Přiřazuje slyšenou hudbu ( dle období nebo autora).	<b>Komunikace</b> <b>Dramatizace děje</b>  Hudba vokální – instrumentální Hudební formy Hudební styly a žánry	Dějepis	<b>PT</b>	
Pracuje s informacemi o skladatelském významu autorů stěžejních děl (jednotlivých období).	<b>Kulturní diference</b> <b>Hudební ukázky etnik</b>  Stručné informace ze života skladatelů poslouchané hudby Jednotlivá období: Románské umění, gotika, renesance, baroko, klasicismus, romantismus, impresionismus, moderna – hudba 19. a 20. století (vývoj světové populární hudby)		<b>PT</b>	

### **Vyučovací předmět: Výtvarná výchova**

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

#### **Charakteristika vyučovacího předmětu**

Předmět se vyučuje ve všech ročnících prvního i druhého stupně s časovou dotací 1 vyuč. hodina týdně v 1. až 3. a v 8. a 9. ročníku a s časovou dotací 2 vyuč. hodiny týdně ve 4. až 7. ročníku.

Umožňuje žákům poznávat okolní i vnitřní svět prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení.

Žáci si v činnostech postupně osvojují potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjí svoji přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, uplatňují svoji fantazii a prostorovou představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz.

Výtvarná výchova vede žáky k tomu, aby

- získali praktické i teoretické poznatky o kresbě, malbě, grafických technikách, užitém umění, o práci s různými materiály, o modelování a prostorovém vytváření
- se teoreticky i prakticky seznámili s různými výtvarnými prostředky a technikami
- se rozvíjel a prohluboval jejich vztah k výtvarnému umění, tolerantní přístup k různorodým kulturním hodnotám současnosti i minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností

- byli schopni nalézat a vnímat krásu a estetické hodnoty v přírodě a ve světě vytvořeném lidmi
- byli schopni získaných poznatků a dovedností využívat ve svém životě

### **Výchovně vzdělávací strategie**

#### **Kompetence k učení:**

- samostatně nebo v kooperaci s ostatními žáky si postupně osvojuje výtvarné techniky a dovednosti
- rozvíjí smyslovou citlivost ( prvky vizuálně obrazného vyjádření, uspořádání objektů do celků, vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly, smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření)
- uplatňuje svoji subjektivitu ( vyjádřením nálad, emocí, představ a zkušeností- přístupem k vizuálně obrazným vyjádřením)

#### **Kompetence k řešení problémů:**

- hledá a zkouší optimální pracovní postupy při jednotlivých technikách
- samostatně nebo v kooperaci s ostatními spolužáky hledá nová témata pro jednotlivé projekty a vybírá vhodný materiál pro jejich úspěšnou realizaci
- předkládá dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících s estetickými hodnotami v přírodě a ve světě, vytvořeném lidmi

#### **Kompetence komunikativní:**

- rozumí textům a obrazovým materiálům, souvisejícím s historickým vývojem výtvarného umění, užitého umění, lidového umění a architektury a tvořivě je využívá
- zaujímá osobní postoj v komunikaci, účinně se zapojuje do diskuse, věcně argumentuje při referátech , odpovědích na dotazy apod.

#### **Kompetence sociální a personální:**

- si uvědomuje odlišnosti a jedinečnosti každého člověka a rozvíjí pozitivní sebedůvěru a vědomí vlastních možností k tvořivému přístupu ke světu
- posiluje své sebevědomí a podporuje své vlastní výtvarné vyjádření
- aktivně překonává životní stereotypy a obohacuje emocionální život
- poznává potřeby vzájemného respektu i pomoci v otázkách souvisejících s potřebami různých kulturních skupin, národů a národností

#### **Kompetence občanské:**

- chápe umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelnou součást lidské existence
- chápe a poznává umělecké hodnoty v širších sociálních a kulturních souvislostech
- vyjadřuje svůj vlastní postoj k důležitým otázkám lidské společnosti

#### **Kompetence pracovní:**

- tvůrčím způsobem pracuje s různými druhy materiálů
- zkouší známé i netradiční techniky a postupy, rozvíjí svoji zručnost a vnáší do své práce řád a systém
- uvědomuje si pocit zodpovědnosti za vlastní nebo kolektivní tvorbu

**Ročník: 1.**

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
Rozvíjí svou představivost a fantazii ve výtvarném vyjadřování.	Výtvarné vyjádření vjemů a postojů ke skutečnosti	Pracovní činnosti	
Vnímá barvy a poznává jejich vlastnosti.	Barevný kontrast a harmonie	Prvouka	
Rozlišuje a pozoruje různé tvary a snaží se je výtvarně zpracovat. Používá různé techniky a materiály. Poznává a zkouší pevnost, tažnost a ostatní vlastnosti plastických hmot.	Poznávání a zobrazování tvarů  Pozorování a rozlišování tvarů, struktury (otiskování, frotáž, kresba...)	Matematik a	
Modeluje podle skutečnosti i své fantazie, rozvíjí cit pro prostor. Seznamuje se s různými technikami. Učí se základní hygienické návyky při VV, snaží se organizovat vl. výt. práci.	Výtvarné vypravování příběhu  Vlastnosti barev  Linie		
Vnímá ilustrace známých autorů.	Modelování a poznávání plastických materiálů Rozvíjení citů pro prostor		
Popisuje a vyjadřuje své pocity z ilustrace. Vnímá krásy přírody a snaží se je výtvarně zpracovat.	Aktivní práce s ilustrací  Rozvíjení smyslu pro krásu přírody	Český jazyk	
Rozvíjí své schopnosti formou hry.	<b><i>Rozvoj schopností poznávání - hry pro rozvoj smyslového vnímání a pozornosti</i></b>		<b>PT</b>
Snaží se tyto svátky vnímat jako dny pohody, lásky a dávat radost svým blízkým.	<b><i>Psychohygiena-dovednosti pro pozitivní naladění mysli (Vánoce, Velikonoce, Den matek)</i></b>		<b>PT</b>
Účastní se výstav a divadelních představení, snaží se vytvářet díla, kterými se budou vystavovat v prostorách školy a na internetu. Účastní se výtvarných soutěží.	<b><i>Kreativita - rozvoj základních rysů kreativity</i></b>		<b>PT</b>
	<b><i>Kooperace a kompetice</i></b>		<b>PT</b>

**Ročník: 2.**

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
<p>Řeší přiměřené úkoly v plošných i prostorových pracích.                      Rozeznává různý charakter lineární kresby. Využívá a rozvíjí svou fantazii.                      Pozoruje svět kolem sebe a umí ho výtvarně zachytit.                      Poznává vlastnosti modelovacích hmot a hledá rozdíly mezi nimi.</p> <p>Modeluje podle skutečnosti i svých představ.</p> <p>Využívá světlé i tmavé barvy v kontrastu.</p> <p>Seznamuje se s různými technikami a využívá je ve výtvarném zpracování prací.                      Popisuje ilustraci, vnímá její funkce a seznamuje se s nejnámějšími ilustrátory dětských knih.                      Zamýšlí se nad vzhledem a využitím hraček. Popisuje svou hračku.                      Rozvíjí své schopnosti formou hry.</p> <p>Snaží se tyto svátky vnímat jako dny pohody, lásky a dávat radost svým blízkým.</p> <p>Účastní se výstav a divadelních představení, snaží se vytvářet díla, kterými se budou vystavovat v prostorách školy a na internetu. Účastní se výtvarných soutěží.</p>	<p>Přírodní útvary                      Dotváření přírodnin</p> <p>Grafický záznam pohybu</p> <p>Výtvarné vyjádření v ploše a prostoru                      Zachycení příběhu                      Barevné variace</p> <p>Příroda a činnost lidí</p> <p>Výtvarné využití vzniklých nahodilostí a představ</p> <p>Linie                      Modelování                      Rytmičké řešení plochy</p> <p>Aktivní práce s ilustrací</p> <p>Hračka v životě dítěte</p> <p>Výtvarné techniky</p> <p><b>Rozvoj schopností poznávání- hry pro rozvoj smyslového vnímání a pozornosti</b></p> <p><b>Psychohygienu - dovednosti pro pozitivní naladění mysli (Vánoce, Velikonoce, Den matek)</b></p> <p><b>Kreativita- rozvoj základních rysů kreativity</b></p> <p><b>Kooperace a kompetice</b></p>	<p>Praktické činnosti                      Prvouka</p> <p>Český jazyk</p>	<p><b>PT</b></p> <p><b>PT</b>                      Výzdoba školy, výroba dekorací a dárků</p> <p><b>PT-</b>                      Výstavy, divadelní představení výstavy vl. prací na webových stránkách školy, soutěže</p>

**Ročník: 3.**

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Snaží se chápat vzájemnou souvislost zobrazovaných předmětů na základě představivosti a fantazie. Seskupuje a kombinuje přírodní materiály, výtvarně je dotváří a zpracovává.	Vyjádření skutečnosti na základě vlastního prožitku, představivosti a fantazie  Poznávání živé a neživé přírody	Praktické činnosti Prvouka		
Rozvíjí lineární kresbu. Při modelování využívá již získané poznatky o modelovacích hmotách.	Tvary užitkových předmětů z hlediska jejich funkce a materiálu Lineární kresba Rozvíjení citu pro prostor			
Snaží se výtvarně zachytit pohádkovou bytost. Snaží se vhodně využít plochu ke zpracování námětu.	Kompozice plochy s použitím libovolných prvků Pohádková bytost	Český jazyk		
Seznamuje se s různými technikami a využívá je.	Výtvarné techniky Modelování a plastické hmoty			
Seznamuje se s malíři a sochaři. Vyjadřuje své názory na umělecká díla. Umí si organizovat vlastní práci a dodržuje zásady hygieny.	Výtvarné umění- malířství, sochařství			
Rozvíjí své schopnosti formou hry.	<b><i>Rozvoj schopností poznávání - hry pro rozvoj smyslového vnímání a pozornosti</i></b>		<b>PT</b>	
Snaží se svátky vnímat jako dny pohody, lásky a dávat radost svým blízkým.	<b><i>Psychohygiena - dovednosti pro pozitivní naladění mysli (Vánoce, Velikonoce, Den matek)</i></b>		<b>PT</b> Výzdoba školy, výroba dekorací a dárků	
Účastní se výstav a divadelních představení, snaží se vytvářet díla, kterými se budou vystavovat v prostorách školy a na internetu. Účastní se výtvarných soutěží.	<b><i>Kreativita - rozvoj základních rysů kreativity</i></b>		<b>PT</b> Výstavy, divadelní představení výstavy vl. prací na webových stránkách školy, soutěž	





Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
<p>Snaží se tyto svátky vnímat jako dny pohody, lásky a dávat radost svým blízkým.</p> <p>Účastní se výstav a divadelních představení, snaží se vytvářet díla, kterými se budou vystavovat v prostorách školy a na internetu. Účastní se výtvarných soutěží.</p> <p>Učí se demokraticky rozhodovat v kolektivu.</p>	<p><b>Psychohygienu-dovednosti pro pozitivní naladění mysli ( Vánoce, Velikonoce, Den matek)</b></p> <p><b>Kreativita- rozvoj základních rysů kreativity</b></p> <p><b>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</b></p> <p><b>Kooperace a kompetice</b></p>		<p><b>PT</b> Výzdoba školy, výroba dekorací a dárků</p> <p><b>PT</b> Výstavy, divadelní představení výstavy vl. prací na webových stránkách školy, soutěž</p> <p><b>PT</b></p>

### Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
<p>Rozvíjí svou představivost s využitím již získaných výtvarných poznatků.</p> <p>Snaží se o kresbu nebo malbu lidské postavy.</p> <p>Uplatňuje výrazové vlastnosti linie, experimentuje s nimi.</p> <p>Rozpoznává základní tvary lineárního i kresleného písma.</p> <p>Orientuje se v barevné kompozici.</p> <p>Využívá různé způsoby výtvarného zobrazování prostorových jevů a vztahů za použití různých technik a materiálů.</p> <p>Zamýšlí se nad současnými módními trendy v oblasti oblékání a bydlení. Vyjadřuje své názory a snaží se je vyjádřit i výtvarně.</p>	<p>Expresivní volný výtvarný projev Vyjádření dějového celku se vztahem k prostředí Lidská postava</p> <p>Lineární a barevné vyjádření přírodních objektů Malba vycházející ze skutečnosti i z představ Symetrické a asymetrické řešení kompozice Písmo jako dekorativní prvek</p> <p>Barvy</p> <p>Výtvarné techniky</p> <p>Modelování z plastických hmot</p> <p>Oděvní kultura a kultura bydlení</p>	<p>Přírodověda Pracovní činnosti</p> <p>Matematika</p> <p>Český jazyk</p>	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
<p>Zpracovává i své náměty běžnými i netradičními technikami.</p> <p>Rozvíjí své schopnosti formou hry.</p> <p>Snaží se svátky vnímat jako dny pohody, lásky a dávat radost svým blízkým.</p> <p>Účastní se výstav a divadelních představení, snaží se vytvářet díla, kterými se budou vystavovat v prostorách školy a na internetu. Účastní se výtvarných soutěží.</p> <p>Učí se demokraticky rozhodovat v kolektivu.</p>	<p><i>Rozvoj schopností poznávání - hry pro rozvoj smyslového vnímání a pozornosti</i></p> <p><i>Psychohygiena - dovednosti pro pozitivní naladění mysli (Vánoce, Velikonoce, Den matek)</i></p> <p><i>Kreativita - rozvoj základních rysů kreativity</i></p> <p><i>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i></p> <p><i>Kooperace a kompetice</i></p>		<p><b>PT</b> Výzdoba školy, výroba dekorací a dárků</p> <p><b>PT</b> Výstavy, divadelní představení výstavy vl. prací na webových stránkách školy, soutěž</p> <p><b>PT</b></p> <p><b>PT</b></p>	

### Ročník: 6. - 7.

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
<p>Uplatňuje výrazové vlastnosti linie, experimentuje s druhy linie.</p> <p>Přijímá hodnocení spolužáků, snaží se podřídit většině.</p>	<p>Linie – klidná i dramatická (jednotažná, síla a tvar čar) – tužka, úhel, dřívko (tuš) - tvary lin. písma, pero (tuš) - funkce písma (komunik. a estetická)</p> <p><i>Výchova demokratického občana – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i></p> <p><i>Demokratické rozhodování v kolektivu</i></p>	Matematika – geometrie	<b>PT</b>	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Orientuje se v barevných vztazích	Světlostní a barevné kvality - barevný kruh – míchání barev - barvy primární, sekundární, terciální - barevný kontrast	Fyzika – optika	PT	
Snaží se výtvarně ztvárnit pocity vyvolané hudbou.	<b>Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznání Malování pod vlivem hudby, rozvoj zrakového a sluchového vnímání</b>			
Vybírá, vytváří a pojmenovává dle svých schopností prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů – orientuje se v řazení prvků	Řešení úkolů dekorativního charakteru (symetrie – asymetrie ) Řazení písma v krátkých nápisech Hravé činnosti s hotovými písmeny	Matematika – geometrie		
Na základě pozorování výtvarně vyjádří morfologické znaky, tvary a barevnost přírodních objektů	Vnitřní stavba přírodních objektů. Proporce lidského těla a hlavy. Figura. Portrét. Krajina. Zátíší	Přírodopis		
Seznamuje se s různými způsoby uměleckého vyjádření v malbě a sochařství	Socha (sousoší), plastika			
Pokouší se o vlastní výtvarnou úpravu knihy (seznamuje se s ukázkami známých ilustrátorů) Projevuje aktivní estetický vztah k životnímu prostředí, jeho ochraně a tvorbě	Libovolná technika (kresba, malba, grafika)  Vlastní výstava výtvarných prací Doporučené techniky: kresba (tužka, úhel, rudka dřívko), koláž (akvarel + kresba tuší, papír, textil), mozaika (papír), vitráž (papír), modelování – prostorové vyjádření (hlína, sádra, plast), malba (tempera, akvarel.), paper - maché	Český jazyk - literatura		
Navštěvuje galerie, výstavy				

**Ročník: 8. - 9.**

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
Přijímá hodnocení spolužáků, snaží se podíídit většině.	<b>Výchova demokratického občana – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</b> <b>Demokratické rozhodování v kolektivu</b>		PT
Experimentuje s druhy linie, zvládá tvorbu jednoduchých náčrtů a skic.	Linie - tvary lineárního písma, plošné písmo Zákonitosti výběru a užití písma	Matematika – geometrie	
Vyjadřuje dle svých dispozic své dojmy a prožitky barvou v plošné i prostorové kompozici.	Barva – uplatnění emocionální a expresivní funkce barvy	Fyzika – optika	
Vyjadřuje dějové a prostorové vztahy, základní proporce pohybu lidské postavy.	Kresba, malba, grafické techniky, modelování z hlíny – postavy v pohybu	Přírodopis – biologie člověka	
Výtvarně zachycuje zajímavé a neobvyklé přírodní tvary, velké prostorové útvary a krajinné motivy. Orientuje se v barevných vztazích.	Malba v exteriéru.  Uplatnění fantazie a představivosti – malba, prostorová tvorba ( hlína, papír, sádra)	Přírodopis – botanika, zoologie  Hudební výchova Matematika – geometrie	
Uplatňuje fantazii, představivost. Zapojuje ostatní smysly. Obhazuje své názory a vede diskusi o své tvorbě.	Malba pod vlivem hudební nahrávky		
Orientuje se v oblasti výtvarné kultury.	Dějiny výtvarného umění - Výtvarné umění v jednotlivých hist. obd.	Dějepis	
Poznává vybraná základní umělecká díla (národní i světové umění) Komunikuje o umění	Galerie výtvarného umění I,II (CD)	Informatika	
Na základě pozorování výtvarně vyjadřuje morfologické znaky, tvary a barevnost přírodních objektů	Řešení úkolů dekorativního charakteru Vnitřní stavba přírodních objektů Postavy v pohybu	Matematika – geometrie	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Seznamuje se s dalšími způsoby uměleckého vyjádření v - malbě - sochařství	Výtvarné konstruování, modelování – hlína – keramika (glazování)			
Navštěvuje galerie, výstavy	Návštěva galerie, výstavy			
Projevuje aktivní estetický vztah k životnímu prostředí – jeho tvorbě a ochraně	Doporučené techniky: kresba (tužka, úhel, rudka, pero, dřívko), koláž (kov, papír, textil), mozaika (sklo, sádra, kameny), modelování – prostorové vyjádření (hlína, sádra, plast), malba (tempera, akvarel), grafické techniky – papírotisk, paper- maché	Ochrana ŽP		

### **Vyučovací předmět: Volitelná výtvarná výchova**

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

#### **Charakteristika vyučovacího předmětu**

Předmět se vyučuje jako volitelná dle zájmu žáků v 8. a v 9. ročníku. Žáci mají na výběr ze sad volitelných předmětů: buď SM + SČj + Fchp (nebo Vv nebo KAj) celkem 3 hodiny nebo 3 hodiny německého jazyka.

Umožňuje žákům nad rámec povinné výtvarné výchovy poznávat okolní i vnitřní svět prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení.

Volitelná výtvarná výchova vede žáky k tomu, aby získali rozšířené praktické i teoretické poznatky o kresbě, malbě, grafických technikách, užitém umění, o práci s různými materiály, o modelování a prostorovém vytváření se hlouběji teoreticky i prakticky seznámili s různými výtvarnými prostředky a technikami se prohluboval jejich vztah k výtvarnému umění, tolerantní přístup k různorodým kulturním hodnotám současnosti i minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností

#### **Výchovně vzdělávací strategie**

Kompetence k učení:

- samostatně nebo v kooperaci s ostatními žáky si postupně osvojuje výtvarné techniky a dovednosti
- rozvíjí smyslovou citlivost ( prvky vizuálně obrazného vyjádření, uspořádání objektů do celků, vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly, smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření)

- uplatňuje svoji subjektivitu ( vyjádřením nálad, emocí, představ a zkušeností- přístupem k vizuálně obrazným vyjádřením)

#### Kompetence k řešení problémů:

- hledá a zkouší optimální pracovní postupy při jednotlivých technikách
- samostatně nebo v kooperaci s ostatními spolužáky hledá nová témata pro jednotlivé projekty a vybírá vhodný materiál pro jejich úspěšnou realizaci
- předkládá dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících s estetickými hodnotami v přírodě a ve světě, vytvořeném lidmi

#### Kompetence komunikativní:

- rozumí textům a obrazovým materiálům, souvisejícím s historickým vývojem výtvarného umění, užitého umění, lidového umění a architektury a tvořivě je využívá
- zaujímá osobní postoj v komunikaci, účinně se zapojuje do diskuse, věcně argumentuje při referátech , odpovědích na dotazy apod.

#### Kompetence sociální a personální:

- si uvědomuje odlišnosti a jedinečnosti každého člověka a rozvíjí pozitivní sebedůvěru a vědomí vlastních možností k tvořivému přístupu ke světu
- posiluje své sebevědomí a podporuje své vlastní výtvarné vyjádření
- aktivně překonává životní stereotypy a obohacuje emocionální život
- poznává potřeby vzájemného respektu i pomoci v otázkách souvisejících s potřebami různých kulturních skupin, národů a národností

#### Kompetence občanské:

- chápe umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelnou součást lidské existence
- chápe a poznává umělecké hodnoty v širších sociálních a kulturních souvislostech
- vyjadřuje svůj vlastní postoj k důležitým otázkám lidské společnosti

#### Kompetence pracovní:

- tvůrčím způsobem pracuje s různými druhy materiálů
- zkouší známé i netradiční techniky a postupy, rozvíjí svoji zručnost a vnáší do své práce řád a systém
- uvědomuje si pocit zodpovědnosti za vlastní nebo kolektivní tvorbu

### Ročník: 8. – 9.

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Přijímá hodnocení spolužáků, snaží se podřídit většině.	<i><b>Výchova demokratického občana – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování Demokratické rozhodování v kolektivu</b></i>		<b>PT</b>	
Žák experimentuje s druhy linie, zvládá tvorbu náčrtů a skic	Linie – harmonická, dramatická-plošné uspořádání, podobnost, kontrast, struktura	Matematika – geometrie		
Žák vyjadřuje své dojmy a prožitky barvou v plošné i prostorové kompozici	Barva – uplatnění emocionální a expresivní funkce barvy	Fyzika – optika		

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
<p>Vyjadřuje dějové a prostorové vztahy, základní proporce pohybu lidské postavy</p>	<p>Akční tvar malby, kresby, grafické techniky, manipulace s objekty - pohyb těla modelování z hlíny – plastika</p>	<p>Přírodopis – biologie člověka</p>		
	<p>Performativní výukový model – Vztahy a jejich hranice</p>	<p>Přírodopis, Občanská výchova</p>		
<p>Výtvarně zachycuje zajímavé a neobvyklé přírodní tvary, velké prostorové útvary a krajinné motivy Orientuje se v barevných vztazích</p>	<p>Malba v interiéru i v exteriéru. Barevné škály, transpozice, parafráze</p>	<p>Hudební výchova Matematika – geometrie</p>		
<p>Uplatňuje fantazii, představivost. Zapojuje ostatní smysly. Obhajuje své názory a vede diskusi o své tvorbě</p>	<p>Uplatnění fantazie a představivosti – malba, prostorová tvorba ( hlína, papír, sádra)</p>			
<p>Snaží se výtvarně ztvárnit pocity vyvolané hudbou.</p>	<p><b><i>Osobnostní rozvoj- Rozvoj schopností poznávání Malba pod vlivem hudební nahrávky</i></b></p>		<b>PT</b>	
<p>Orientuje se v oblasti výtvarné kultury</p>	<p>Dějiny výtvarného umění: Výtvarné umění v jednotlivých historických obdobích</p>	<p>Dějepis</p>		
<p>Poznává vybraná základní umělecká díla ( národní i světové umění) Komunikuje o umění</p>	<p>Galerie výtvarného umění I, II (CD)</p>	<p>Informatika</p>		
<p>Na základě pozorování výtvarně vyjádří morfologické znaky, tvary a barevnost přírodních objektů</p>	<p>Řešení úkolů dekorativního charakteru Experimentální činnost – využití výrazových možností materiálů – struktury, barvy, jednoty – různé návrhy - realizace</p>			

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Seznámí s dalšími způsoby uměleckého vyjádření v malbě a sochařství	Výtvarné konstruování, modelování – hlína – keramika ( glazování )  Návštěva galerie, výstavy	Matematika – geometrie		
Projevuje aktivní estetický vztah k životnímu prostředí a jeho tvorbě a ochraně	Výstava vlastních výtvarných prací  Doporučené techniky: kresba (tužka, úhel, rudka, pero, dřívko), koláž (kov, textil), mozaika (sklo, sádra, kameny), modelování, prostorové vyjádření (hlína), malba (tempera, akvarel), grafické techniky (papírotisk, paper-maché)	Ochrana ŽP		